

1036

GROOT WILD VOGELVRIJ™

AO-REEKS - verschijnt wekelijks 13-11-1964

GROOTWILD - VOGELVRIJ

Bescherming van wilde dieren

met een inleiding van Prof. Dr. H. K. Voous, en in samenwerking met de Ned. afd. van het WORLD WILDLIFE FUND

Dieren zijn in nood... vooral wilde dieren, zoals we plegen te zeggen. Dieren dus waarvan we "ogenschijnlijk" geen ander "nut" hebben dan misschien hun schoonheid, hun gratie of de romantiek die hen omgeeft. Ogenschijnlijk... schrijven we, want uit AO 997 ROOFVOGELS GEVRAAGD blijft duidelijk dat ook wilde dieren voor de mensen van een onverwachte directe betekenis kunnen zijn.

Na het verschijnen van genoemde AO werden ons van vele kanten vragen gesteld, die eigenlijk allemaal op dit punt samenkwamen: we weten nu hoe het met de roofvogels gesteld is... doch wat doet men... en dan vooral in Afrika en Azië... voor de andere wilde dieren?

Het is lang geleden dat AO 611 "DIEREN STERVEN OUF" is verscheen. Toen werd door Dr. A. C. V. van Bommel, de huidige adjunct-directeur van de Diergaarde Blijdorp, verteld van de vele dieren die al gestorven waren of op het punt stonden van de aardsbodem te verdwijnen.

Sindsdien is de situatie er zeker niet beter op geworden... integendeel! In die ruim acht jaar is een aantal staten zelfstandig geworden. Wildparken verdwenen of de bewaking hiervan verslakte. De nieuwe re-

Ofschoon de zebra de bescherming de rug toekent... werd het hier toch opgejaagd

geringen van de jonge staten hadden overigens volkomen begrijpelijk – wel andere zorgen met de voedselvoorziening van de mensen. Ja, misschien was daarbij een extra rantsoen vlees van wilde dieren juist wel eens welkom! Of anders waren er wel blanke handelaars of souvenirjagers die voor slag tanden, poten of hoorns van die zeldzame dieren grif en grof geld gaven, waardoor de hongerende inheemse jager in staat werd gesteld wat extra's te kopen! *Daardoor raken de eens beschermde wilde dieren steeds meer in nood. Daarom dient er te worden ingegrepen . . . opdat nog iets kan worden gered.*

Zoals eens de dieren – zo vertelt immers het Oude Boek – gered werden van de zondvloed door hen twee aan twee in een ark te laten gaan, zo moeten wij thans de wilde dieren in nood, die nu overspoeld dreigen te worden door – van hun standpunt bezien – de zondvloed van de beschaving, redden door hen, figuurlijk gesproken, te laten vluchten in een nieuwe ark. Mogelijk een laatste ark . . . want als deze redding nu niet gelukt, dan is het voor vele soorten te laat geworden. Daarom wil AO, na de nood van de mens te hebben getoond (AO

1034), de nood van de „wilde“ dieren bespreken. Prof. Dr. K. H. Voous, de auteur van „Roofvogels gevraagd“ (AO 997) schrijft naar aanleiding van deze nood het volgende:

Beschamend

„Het is een beschamende gedachte, dat in biologisch opzicht de mens het gevaarlijkste en vernietzuchtigste wezen is dat ooit de aarde heeft bewoond. Het Razende tempo waarmee overal ter wereld natuurgebieden verdwijnen en dier- en plantensoorten worden uitgeroeid, of aan de rand van uitsterven worden gebracht, begint allerwege tot ernstige bezinning te leiden.

Zo de mens zich niet uit ethische of religieuze overwegingen schaamt over zijn wangedrag als beheerder van de schatten van deze aarde, zo is hij het aan zijn nageslacht verschuldigd om de groene, verwonderingwekkende en hem lichamelijk en geestelijk herscheppende* natuur niet geheel onder de voet te lopen. Of er over vijftig jaar ergens ter wereld nog natuurgenot mogelijk is, ligt in de *handen* van de regeringen, de groot-industrielen, de wegen- en stedenbouwers en de landbouwkundige en waterstaatkundige ingenieurs.

Het ligt meer nog in hun *verstand* of zij zien en begrijpen dat zulke natuurlijke rijkdommen van de aarde – als planten (bomen: hout) en dieren, te land en ter zee – uitgeput

*Want wat betekent re-creatie eigenlijk anders?

In Betschoensland is vrijwillig het eerste reservata door de Batawanastam opgericht. Hier wordt niet meer door hen gejaagd.

Overal ter wereld

Overal ter wereld, in nagenoeg elk land, zijn dus diersoorten aan het uitsterven. Dat is een triest feit, waar echter geen mens een boterham minder om zal eten. Althans . . . nog niet.

Er is immers sinds mensenheugenis al sprake geweest van verdwijnende gewassen en dieren. Sinds het begin van onze jaartelling zijn meer dan honderd rassen en soorten zoogdieren, en zeker evenveel vogelsoorten, voorgoed van de aarde verdwenen.

Tussen de jaren 80 en 100 stierf de *europese leeuw* uit; in 1400 gevolgd door de *moa*, een in Nieuw-Zeeland levende, drie meter hoge vogel, die aan de struisvogel deed denken. Een andere roemruchte vogel, de *dodo*, stierf uit in 1699 en in de tachtiger jaren van de vorige eeuw richtten mensen zo'n woeste slachting aan onder de in Amerika levende *bisons*, dat hun aantal in sommige jaren van

raken en op grote schaal dreigen te worden vergiftigd.

Het ligt evenwel allerméest in hun *harten* of zij bereid zijn geestelijke waarden voor tijdelijke (!) en voor het nageslacht wellicht reeds onbereikbare materiële voordelen te stellen.

Het *World Wildlife Fund* en zijn Nederlandse afdeling doen hun uiterste best om dit doel, en daarmee het behoud van stukken van de natuur, en uiteindelijk het behoud van de gezonde mens zelf, te bereiken. Op vele plaatsen ter wereld zal het al te laat zijn, maar er is nog tijd om veel te redden. Het is de vraag of er dan voor meer *tijd* dan *geld* zal zijn; beide zijn uiteraard belangrijk!

rond 60 miljoen exemplaren tot enkele honderden verminderde. In dezelfde periode, om precies te zijn: in 1884, sloot in de Amsterdamse dierentuin „Artis” de laatste *quagga* ter wereld voor altijd de goedige ogen, ver van zijn land Zuid-Afrika, waar de Boeren de huid van dit zebra-achtige dier als graanzakken gebruikten. Huiden

jagers hebben dit dier volkomen uitgeroeid. Het is verdwenen, evenals de *wisent*, die alleen nog maar in dierentuinen te vinden is. Zo is het vele diersoorten vergaan. Verdreven door maatregelen van kolonisten, levensgebied dat verloren ging, uitgemoord door „sportjagers” die vooral in Afrika op safari veel op hun geweten hebben ontbrekende levenskansen die door de opdringende techniek verloren gingen. Op pag. 10 ziet u een lijst van enkele uitgestorven dieren.

En nog steeds . . .

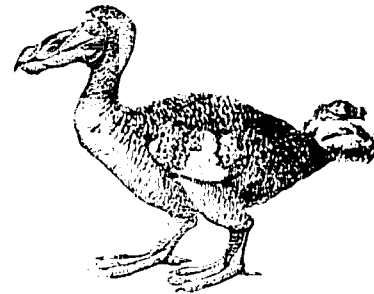
Wij behoeven op deze leiten niet dieper in te gaan; die zijn alom bekend. Maar het grote sterven gaat door.

In Oost-Afrika wordt door de bevolking in ontstellende mate onder de dieren huisgehouden.

60.000.000 bisons werden grotendeels — zinloos neergeknald. Gelukkig leven nu weer enkele duizenden van deze prachtige dieren.

In Saoedi-Arabië „jagen” snel tot grote rijkdom gekomen lieden van uit jeeps en andere auto's op de *oryx*, een prachtig soort antilope, die daardoor al nagenoeg is uitgeroeid; geen wonder overigens als men weet dat aan dergelijke „jachtpartijen” soms meer dan 150 motorvoertuigen te pas komen!

Men rekent in het dagelijkse leven nauwelijks met het voortbestaan van dieren, getuige bijvoorbeeld de reeds vergevorderde plannen om op het eiland Bonaire een zoutindustrie te stichten waardoor flamingo's worden bedreigd, terwijl nog niet eens vaststaat dat deze industrie wel economisch verantwoord zal zijn.

De uitgestorven dodo . . .

In het laatstbedoelde geval worden dieren slachtoffers van activiteiten, die tenminste nog een min of meer economisch gerichte grondslag hebben met het doel het menselijk welzijn te verbeteren.

Er zijn echter ook plaatsen op aarde waar men dieren op veelal gruwelijke wijze aan waanzinnige grillen of aan een bepaald modeverschijnsel op-

offert. Zo worden olifanten vermoord, omdat hun voeten zulke „leuke” prullemanden vormen voor naar originele souvenirs speurende toeristen.

Jonge, gezonde leeuwen worden neergeknald en verminkt, omdat hun klauwen het in Amerika en Europa als presse-papier zo „goed” blijken te doen.

Zebrahuiden zijn in de mode. Er wordt dus veel gestroopt!

De zucht om zich in hont te hullen, bracht de mens er toe dieren uit te roeien. Menige zeehondenkolonie — om ons nu tot deze ene diersoort te beperken — werd op gruwelijke wijze afgeslacht om in de „behoefte” aan hont te voorzien.

Voor genoeg kan men thans nog steeds, natuurlijk tegen de betaling van vele ponden, deelnemen aan rachttochten in Afrika. Geheel luxueus verzorgd . . . met het „plezier” enkele dieren neer te knallen!

Onbewoonbaar door erosie

Op velerlei wijze worden dus dieren in de vrije natuur door jagers gedood. Maar . . . het leven van wilde dieren kan men ook in groot gevaar brengen als men door een verkeerd gebruik van de bodem gehele landstroken onbewoonbaar maakt. Dit doet men dan niet willens en wetens, maar het resultaat is er zeker niet minder droevig om.

Het gevolg van zulke rooibouw is het verschijnsel dat men erosie noemt. Wat deze tweege kan brengen leert ons de grootste weestijn

Eens een prachtig bos... nu verdord en verdroogd, door brand verwoest: begin van erosie!

van de wereld: de Sahara; thans bijna onbewoonbaar, vroeger ten dele - getuige de door Fhote bestudeerde rotstekeningen vruchtbaar geweest.

Zoals het met de Sahara is gegaan, zo kan het ook gaan met streken die vandaag nog rijk zijn; een „maand-landschap“ kan de wereld van morgen worden. Een voor mensen niet meer te bewonen aarde zou wel eens de erfenis voor onze kindskinderen kunnen zijn als niet spoedig paal en perk wordt gesteld aan wat thans in alle werelddelen en op steeds groter schaal geschiedt.

Ecologie

Het uitsterven van diersoorten is bij dit alles een zeer belangrijke, misschien wel de belangrijkste factor. Overal ter wereld is sprake van gemeenschappen, van „maatschappijen“ van organismen, die niet alleen dóór en met elkaar leven, maar voor-

al van elkaar afhankelijk zijn, op grond waarvan een zeker evenwicht tussen de onderdelen noodzakelijk is. De naam voor de wetenschap van dit evenwicht is *ecologie*, een door de Duitse bioloog HAECKEL (1934-1919) gevonden naam voor het begrip biologische economie, zonder welke de economie in de menselijke samenleving eenvoudig ondenkbaar zou zijn.

Helaas, in onze economie wordt nauwelijks of nooit rekening gehouden met de wetten van deze ecologie. Zo dreigt het natuurlijk en biologisch evenwicht - al zo vaak in AO genoemd (o.a. in 614, 621, 765, 829, 840, 874, 925) - steeds meer verstoord te raken.

Zo gunstig mogelijk

Het is begrijpelijk dat de mens van de oudste tijden af getracht heeft de

door hem bewoonde delen van de aarde zo in te richten als het hem het gunstigst leek! Hij meende vaak daarbij ordenend op te treden... terwijl hij in werkelijkheid dikwijls een ordeverstoorder was.

Toen dit alles tot aan de tweede helft van de vorige eeuw nog binnen de perken bleef, zag men de fatale gevolgen meestal niet of slechts zeer incidenteel. Maar nu neemt deze „ordering“ zulke vormen aan dat men voor de toekomst het ergste moet vrezen.

Moderne landbouwers en jagers weten dat het klakkeloos werken met brandakkers en het redeloos doden van dieren niets meer of minder is dan het plegen van roofbouw op de natuur, op onze natuurlijke reserves met als consequentie een uitputting die zich zal wreken zoals dat eens is gebeurd in gedeelten van Mesopotamië, Assyrië of de Libanon.

Als de uitgaven groter blijven dan de inkomsten volgt onherroepelijk het bankroet. En onze „uitgaven“ groeien voortdurend aan in de ons omringende natuur en weinig komt er bij.

Biologen weten dit, maar als zij hun stem verheffen gaat deze verloren in het gejaag van de massa der wereldbevolking, die vaak niet eens beseft dat de nagestreefde welvaart soms ten koste gaat van de bron die ons moet voeden: de natuur

Honderd soorten

We vertelden al dat sinds onze jaartelling meer dan honderd soorten

zoogdieren zijn uitgestorven. Of- schoon dit een ontstellend feit is, verhouden de getallen zich niet zo indrukwekkend: honderd soorten in tweeduizend jaren. *Maar het tempo*

Enkele zeer bedreigde diersoorten

EUROPA

- wisent (alleen in dierentuinen)
- saiga antilope (in 1923 nog slechts 40 exemplaren)
- eland (zeldzaam, van de mens afhankelijk)
- alpenbeer (in Trentino nog slechts 15 exemplaren)

AFRIKA

- nubische ezels (slechts weinig exemplaren)
- nubische steenbok
- somali wildezel
- berggorilla
- bontebok
- kaaps hartebeest
- reuzensabelantilope

AMERIKA

- muslusos
- noordamerikaanse wolf
- brilbeer
- reuzenotter
- pampahert
- dwerghert

AUSTRALIË

- tasmaanse buidelwolf
- gestreepte miereneter
- zwartvoetwallabi

AZIË

- przewalski paard (nog 150 stuks)
- sumatraanse neushoorn
- indische neushoorn
- wilde yak
- baweanhert
- aziatische leeuw (180 exemplaren)
- mindoro buffel
- mongools wild paard
- grote panda (zeldzaam)
- wilde kameel (zeer zeldzaam)

van uitsterven nam en neemt steeds sneller toe:

tussen 1700 en 1900 stierven dertig soorten uit;

tussen 1900 en 1960 werden veertig soorten door de mens uitgeroeid!

Steeds meer en sneller wordt dus het biologisch evenwicht verstoord.

Steeds meer natuurlijke bestrijders van schadelijke organismen raken buiten gevecht of vallen volkomen weg.

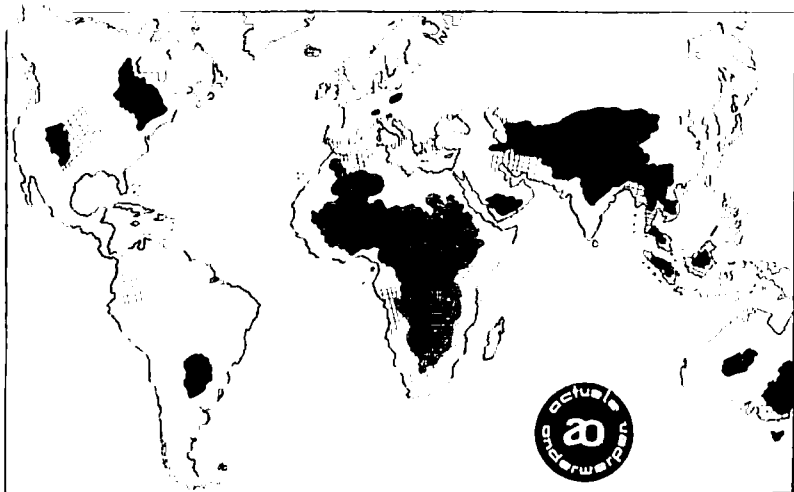
Er bestaat nog natuurlijk evenwicht

De meeste mensen maken zich over dit alles weinig zorgen, want „de wereld is zo groot”. Daar is immers het moderne toverwoord *ontginnen*, of die andere, van de cultuurtechnici geleende term: *ontsluiten*. Gedacht wordt dan aan bijvoorbeeld de ontsluiting van het enorme lagunengebied van de Amazone, de grootste rivier ter wereld die meer dan

140.000 kubieke meter water per seconde in zee laat vloeien: water uit een haast onmetelijk groot gebied waar nauwelijks mensen wonen, waar ongerepte oerbossen zijn, en ontelbare soorten gewassen en dieren voorkomen. Zo zijn er vele, grotere en kleinere gebieden op aarde waar nog een natuurlijk evenwicht bestaat . . . tot de mens de handen uit de mouwen gaat steken.

Terwijl de machtige bulldozers oprukken als vreemde, brullende monsters, terwijl zware draglines onverzadigbaar wegvreten wat onder het bereik van hun metalen kaken wordt gebracht, staat de moderne mens met de blik omhoog gericht, gevangen in zijn jongste wensdroom: de

Daar leven (nog) bedreigde dieren. Zwart zijn de gebieden waar dieren dood heerst. In de gearceerde gedeelten wordt hulp geboden.

ruimtevaart. Terwijl in stille studiekamers de weg naar andere planeten omzichtig op de hemelkaart wordt gemarkeerd, brokkelt de eigen planeet, de oude moeder aarde, onder onze voeten weg.

Vooruitgang en toch . . .

De mensheid ging voortuit, in velerlei opzicht, en die vooruitgang schrijdt nóg steeds voort. De werpsteen in onze hand werd een geweer en onze snelvoetigheid is vervangen door de vaart van gemotoriseerd materieel. Ons technisch vermogen staat, naar we menen, eigenlijk voor niets: maar er zijn grenzen.

Elke raket die brullend de ruimte in suist, kan vervangen worden: evenals elke auto die in een frontale botsing tot schroot wordt.

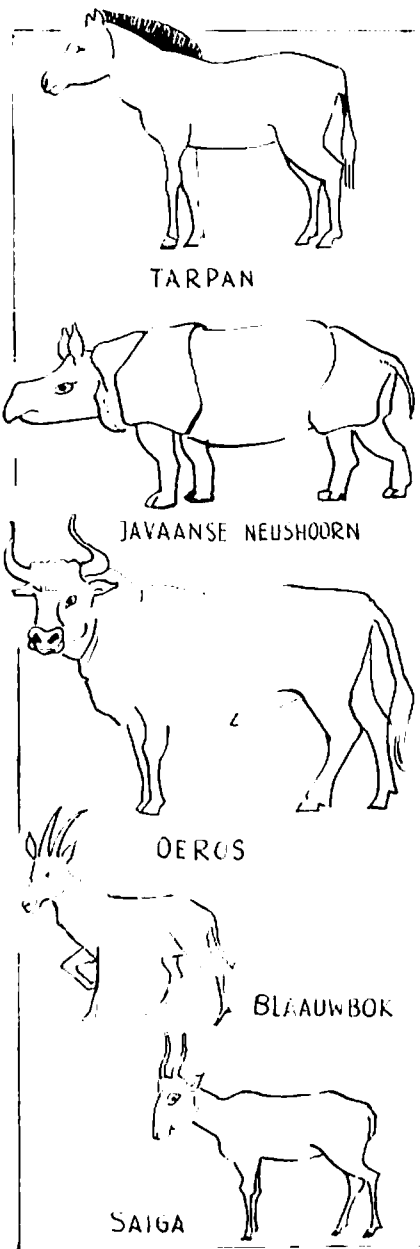
Maar een eenmaal van de aarde verdwenen gewas, een van de wereld verdwenen dier blijft verloren. Er is geen enkel laboratorium waar we een uitgestorven diersoort opnieuw kunnen construeren!

Wij troosten ons dan maar met de gedachte dat er altijd nog genoeg soorten over zijn.

Zebra's als voorbeeld

De *burchella-zebra* is voorgoed verdwenen. Maar dit betekent toch niet, zo denkt men dan, dat er op aarde geen zebra's meer zijn!? Onze blik glijdt over de nog bestaande soorten en ons geweten wordt in slaap gesteld.

Men zal er nauwelijks bij stilstaan dat van de *bergzebra* nog slechts enkele tientallen leven en dat alleen nog maar in reservaten, d.w.z. in

beschermde staat. Nóg zwerven er in Zuid-Afrika hier en daar kleine kudden rond van de *hartmann-zebra*: nóg bestaat in de vrije natuur de *chapman-zebra*.

Hoe lang nog durft niemand te voorspellen; en of onze achterkleinkinderen nog zebra's in de vrije

natuur zullen kennen, valt sterk te betwijfelen, want ... de zebra wordt gezocht en gedood vanwege zijn "artistieke" huid.

Zo zijn er vele diersoorten in nood. Enkele noemen wij op pag. 7. Hier van vermindert het aantal dieren snel. De soorten worden minder en het evenwicht in de natuur dreigt meer en meer verstoord te raken.

Voornaamste uitgestorven dieren

(Het jaartal duidt op het tijdstip waarop eenconstateerd werd dat de bepaalde diersoort in dit werelddeel uitgestorven was; van vele soorten is dit niet bekend.)

EUROPA

oeeros	
tarpan *)	1876
portugese steenbok	1892

AFRIKA

quagga	1884
rosse gazelle	1920?
blauwboek	1800
kaapse leeuw	1865
berberleeuw	1922
atlasbeer	

AMERIKA

arizona-wapiti	
caroline-parkiet	eind 1800
trekduif	1900
falkland wolfvos	
antarectische wolf	1876

AUSTRALIË

gespikkelde buidelmuis	
varkenspoot-buideldas	
gaimards ratkangeroe	

AZIË

balitijger	
japanse wolf	1910
jachtluipaard van India	
yarkand hert	
onager	1927
perzisch damhert	

*) wordt teruggevoerd

Wat kunnen we doen?

Het eenmaal begonnen proces is eigenlijk nauwelijks meer te stuiten. Er kan alleen nog maar wat met kunst en vliegwerk worden gedaan, letterlijk en figuurlijk. Er kan en moet worden gewerkt met vrijplaatsen, reservaten en andere vormen van bescherming; met het overbrengen van diersoorten uit voor hen bedreigde gebieden naar veiliger streken om op die wijze paal en perk

De bijna uitgestorven zuidelijke bergzebra (pl. m. 70 dieren nog in leven).

Een door stropers gespannen staaldraad laat de in het wild levende zebra's de nek breken.

te stellen aan een definitieve uitroeiing.

B.H.F.

Het signaleren van de hier genoemde verschijnselen en feiten heeft geleid tot het beramen van maatregelen, die in georganiseerd verband kunnen helpen te redden wat nog te redden valt. Uit deze gedachte ontstond op 11 september 1961 het WORLD WILDLIFE FUND, de wereldomvattende organisatie die zich ten doel stelt een halt toe te roepen aan de vernietiging van landschappen, fauna en flora over de gehele wereld.

Hier toe is samenwerking nodig met velerlei organisaties die zich met min of meer gelijke doeleinden bezighouden. Hiertoe is zowel voor de eigen activiteiten van het World

Wildlife Fund als voor hetgeen andere groeperingen op meer beperkte schaal en of meer afgebakende gebieden ondernemen - zeer veel geld nodig.

Twintig miljoen per jaar

Wanneer men alles terelijc zou doen wat beslist gedaan moest worden, zou een bedrag van rond 20 miljoen per jaar beschikbaar moeten zijn. Niemand durft - althans voorlopig - deze mogelijkheid realiseerbaar te achten. Er zou al onnoemelijk veel bereikt kunnen worden met een jaarlijks fonds van 8 à 10 miljoen, maar, helaas, ook daar kan niet over worden beschikt.

In 1963 is er voor het grote doel ruim twee miljoen gulden op tafel gekomen. In verhouding tot de genoemde bedragen niet zo veel, maar gezien de korte periode waarin het World Wildlife Fund actief optreedt, beslist bemoedigend.

Er is bovendien sprake van een toe-

name der middelen en een groei aan begrip voor de noodzaak van het werk dat het World Wildlife Fund wil verrichten.

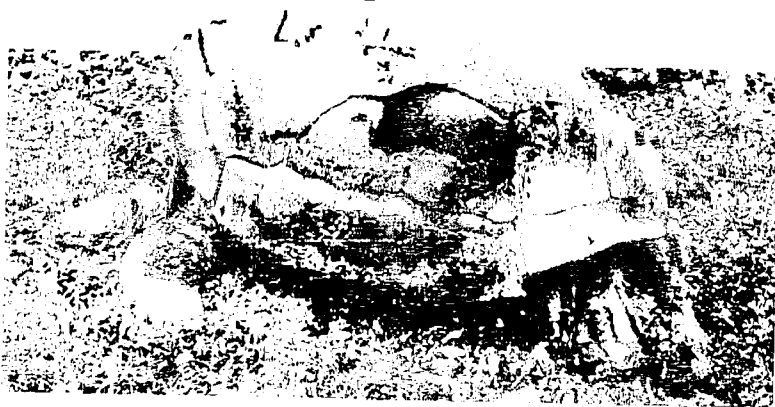
De laatste ark

Er is al een aantal maatregelen genomen. Maatregelen die uiterst noodzakelijk waren, doch waarvan in enkele gevallen niet vaststaat dat ze in de toekomst effect zullen sorteren.

Vele diersoorten die op een bepaalde plek met uitroeiing werden bedreigd, zijn gered.

In 1958 telde Uganda nog maar 150 witte neushoorns, waarvan het aantal door het optreden van stroopers snel verminderde tot nog slechts 78. Een snelle actie, gevoerd door de East African Wildlife Society in samenwerking met de chiel game warden van Uganda, *scheel gefinancierd door het World Wildlife Fund*, had tot

Zo werden - zinloos - de grote schildpadden op de Galapagos-eilanden gedood.

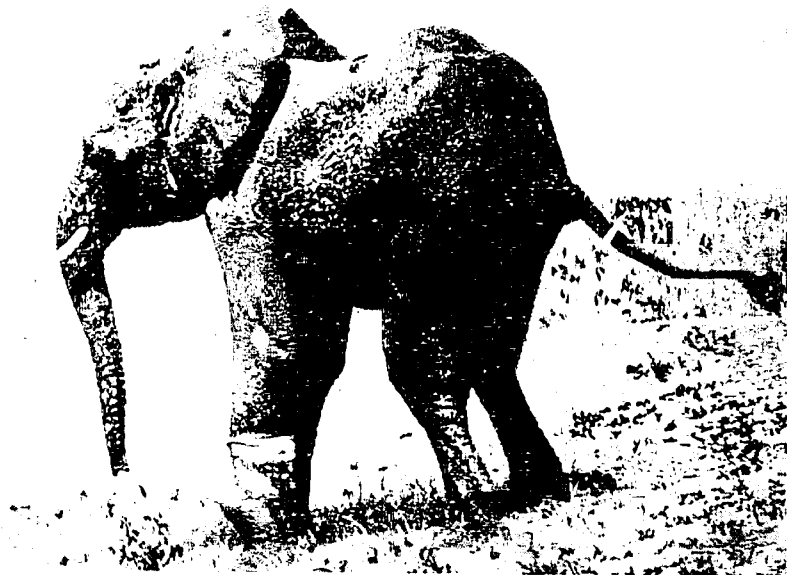

resultaat dat het aantal witte neushoorns in Uganda sedertdien niet verder is afgenomen.

In Arabie dreigde immers de *oryx* uit te sterven. Mede door het World Wildlife Fund gefinancierd, onder nam de Fauna Preservation Society te Londen in het voorjaar van 1962 een reddingsexpeditie, waarbij drie *oryxen*, twee mannelijke dieren en een vrouwelijk exemplaar, werden gevangen en via Kenya overgebracht naar de Phoenix Zoo in Arizona, waar intussen al een halfje van deze witte woestijnantilope is geboren!

Een ander object, voor een groot deel door het World Wildlife Fund financieel mogelijk gemaakt, is het pogen de *orang-oetan* in Noord-Borneo voor uitsterven te behoeden door het opkloeken en opnieuw uitzetten van ouderloze dieren in het Bako National Park in Sarawak.

Het is gelukt op IJsland de weg te openen voor de aankoop van een

800 vierkante kilometer groot oorspronkelijk loofbosgebied, waarmee het eerste *IJslandse nationale park* gesticht kon worden.

Voorts werd via de Charles Darwin Foundation de bouw van een biologisch station en de effectieve bescherming der *reus schildpadden* op de Galapagos eilanden mogelijk gemaakt, waartoe een onderzoeksschip met passende uitrusting is aangeschaft.

In samenwerking met het World Wildlife Fund kocht de Spaanse regering in 1962 een der rijkste nog overgebleven *natuurgebieden* in Europa, nabij de monding van de Guadalquivir aan, dit bestemd is tot natuurreservaat en waarin tal van soorten watervogels voor uitroeiing

Deze jonge olifant kwam met zijn poot in een strik, is deerlijk versond en kan geen voedsel meer zoeken, gedoemd tot een langzame en smartelijke dood

worden behoed, terwijl eind 1963 het W.W.F. de er naast gelegen beroemde Coto Donana in eigendom verwierf.

Versillende afdelingen van het World Wildlife Fund in een aantal landen hebben eigen, nationale projecten. De Amerikaanse afdeling bijvoorbeeld, heeft zijn project betreffende de bescherming van de *witkopzeearend*, het embleem van de Verenigde Staten, de Nederlandse afdeling de *Operatie Havik*, waardoor het probleem van het behoud van roofvogels in een natuurlijke omgeving aan de orde werd gesteld. Over deze projecten vertelt AO 997 uitvoerig.

Opfokken van diersoorten

Vershillende pogingen werden in 1964 ondernomen om bepaalde diersoorten te behouden als „bouwstenen“ voor een toekomstige restauratie of zelfs „reconstructie“ van de fauna.

Wij noemen het onderzoek naar de toestand op de Filippijnen van de bedreigde *mindorobuffel* of tamarau en de *apenarend*.

Dan is er de bescherming van het bedreigde *liehert* in Assam, het op Formosa uitzetten van in Engeland voor dit doel gefokte *swinhoe's fazanten*, welke soort in zijn oorspronkelijke woonplaats Formosa nagenoeg was uitgestorven.

De in Artis overleden laatste quagga

Ook wordt het onderzoek voor het behoud van de laatste *olifant* op Ceylon door het World Wildlife Fund gefinancierd, evenals het onderzoek voor het behoud van de *indische neushoorn*, waarvan de populatie momenteel ongeveer 600 exemplaren telt.

Naast maatregelen ter bescherming van het *mesopotamisch damhert* in Perzië — de oorspronkelijke wilde soort was het hert van onze hertekampen —, de speciale bescherming van de *blauwe vleugellijster* op het Koreaanse eiland Koje, loopt momenteel in Azië ook nog een aantal eerste maatregelen voor de redding van de *sumatraanse neushoorn* in Malakka, waarvan zelfs geen 50 exemplaren meer bestaan.

In Afrika

In Afrika gaat het intussen om het

Hiervoor wordt door stropers de neushoorn gedood. De hoorn is zoveel geld waard dat men elk risico wil lopen.

herbevolken van de nationale parken van Rhodesië met de oorspronkelijke fauna. Naar Rhodesië dient, in het kader van deze plannen, de *witte neushoorn* te worden terug gebracht.

Het leggen van de Kariba-dam in de Zambesivier in Rhodesië zal voor de fauna ter plaatse niet zonder gevolgen blijven; de bestudering van dit actuele vraagstuk dient dus snel te worden uitgevoerd.

Daarnaast staan op het programma de aankoop van de Lechinvar Ranch als nationaal park in Sambia, het vroegere Noord-Rhodesië, alsook het stichten van het Okavango-reservaat in Beetsjoeanaland.

Verder zijn voor Afrika om te noemen de aankoop van patrouille auto's voor het Upemba National Park in Kongo en hulp voor het

Meru African District Council wild-reservaat in Kenya.

In Afrika gaat het verder dit jaar om de bescherming van het levensgebied van de uiterst zeldzame *Tan-antika libel*; de stichting van een zoologisch park bij Nairobi, het voeren van een campagne in Oost-Afrika om de bevolking — vooral de jongeren — te wijzen op het belang van de natuurbescherming; het onderzoek naar de mogelijkheden tot bescherming van de *lammergier*; maatregelen tot behoud van het *barbarys hert* in Algerije; de aankoop van het Cousin-eiland in de Seychellengroep als natuurreservaat en de bescherming van de *reuzenschildpadden* op deze eilanden.

In Australië, Amerika en Europa

In Australië is de aankoop van een reservaat voor de zeer zeldzame Australische *korthalschildpad* van groot belang. In Zuid-Amerika wordt het Equator National Park op

zijn mogelijkheden tot stichting onder de loep genomen.

Voor Europa staan diverse activiteiten in het licht der actualiteit, zoals een premiestelsel voor de bescherming van de *roofvogels* in België; het maken van een rapport over de huidige status van de *bever*, de *bever*, en de *lynx*.

De hulp aan het Abruzzi-nationale park in Italië heeft dringend ondersteuning nodig. In Spanje dient met spoed ingrijpend werk te worden verricht voor opvoeding op het ge-

bied van de vogelbescherming.

Middelen

De middelen die voor de hier genoemde (en andere) projecten vereist worden, komen bijeen dank zij de hulp van personen en particuliere instellingen. Tal van regeringen stellen zich wel achter het te verrichten werk, maar nemen daar nog niet daadwerkelijk aan deel. Tot de activiteiten van eerste orde behoort derhalve het streven naar het verkrijgen van vaste jaarlijkse begrotingsposten, wat een enorme stap vooruit zou betekenen.

Intussen kan niet worden gewacht op de creatie van een soort ideaaltoestand, maar met het werk moet worden voortgegaan. Dit betekent dat overal ter wereld — vaak zonder uitstel — gehandeld dient te worden nu het nog kan. Het gaat uiteindelijk om het zelfbehoud van de mens, wiens enige kans voor de toekomst bestaat in een evenwichtige verhouding van en met de hem omringende natuur. Zonder dit evenwicht zal de chaos tot verdere verwording voeren met als resultaat een onleefbaar maanlandschap, een aarde die weer „woest en ledig“ zal zijn...

Als u meer over dit onderwerp wilt lezen:

Ir. C. H. J. Maliepaard en Prof. Dr. A. de Vos, *Dieren sterven uit*, Amsterdam 1961
A. Moorehead, *Geen plaats in de ark*, Amsterdam 1961
E. Robins, *Afrika's wilde dieren*, Baarn z.j.
C. Strohmeier, *Der letzte Garten Eden*, Berlin 1962
Int. Unie v. Natuurbescherming, *Atlas der Natuurreservaten*, Amsterdam 1956
Dr. Grzimek, *Geen plaats voor wilde dieren*, Amsterdam 1960
S.O.S. *Moeder Aarde*, uitg. W.W.F., 1964

De inleiding bij deze AO werd voor u geschreven door:

Prof. Dr. K. H. Voous. Hij is geboren in 1920, studeerde biologie aan de Universiteit van Amsterdam en promoveerde daar in 1947. Tot 1963 was hij als onder-directeur verbonden aan het Zoologisch Museum van Amsterdam. In 1955 werd hij buitengewoon hoogleraar in de Zoogeografie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en in 1964 gewoon hoogleraar.

Een groot deel van de tekst werd verder verzorgd door:

Huib Jans, letterkundige en journalist, die zich als hoofd van het Bureau Algemene Voorlichting van het Koninklijk Instituut voor de Tropen om bezit houdt met het verspreiden van kennis omtrent tropengebieden en voorts als lid van de Raad van Advies van het Natuur-Noodfonds-Nederland inverteert voor het behoud van het evenwicht in de ons omringende natuur.